

Tentamen på kursen
Etnoastronomi (AS8100)
vid Göteborgs universitet lördagen den 14/5 2005

Skrivningstid: 8.30-13.30

Inga hjälpmedel är tillåtna.

Svar på uppgifterna skall motiveras och orsakssammanhangen utredas. Korrekt och fullständigt svar på en uppgift ger 3.0 poäng. För betyget Godkänd fordras minst 8.5 poäng, för betyget Väl Godkänd fordras minst 14 poäng. Skrivningarna planeras vara rättade den 26/5 2005. Resultatet anslås i Fysikhusets entré och de finns också hos Jenny Autio(T:7723100, autio@fy.chalmers.se).

Examinator: Maria Sundin

Telefon: 7723138, 070-2524050

Adress Institutionen för Fysik, Chalmers, 412 96 Göteborg

1. Berätta om samernas myt om den stora älgjakten. Hur rör sig stjärnorna på himlen nära nordpolen?
2. Hur används stjärnor som almanacka i södra Afrika? Varför ser man inte alla stjärnor jämt?
3. Beskriv Maya-indianernas myt om Vintergatan. Ge några exempel på vad Vintergatan har kallats av andra folkgrupper.
4. a) Vad är en planetkonjunktion och hur har den använts?
b) Beskriv Mayaindianernas kalendrar i stora drag.
5. Redogör för en myt om solen, en om månen och en valfri från Australien.
6. På baksidan finns 3 citat från Tolkiens ”Sagan om ringen”. Som Etnoastronomisk expert får du nu svara på några frågor om dem:
  - a) På vilken sida om Väderklinten satt han (Aragorn)?
  - b) Sam (som talar) tror att de har stannat många nätter på en plats. Varför är han förvånad över att det är nymåne?
  - c) Vilken fas bör månen ha varit i?

- a) *Plötsligt glimtade ett svagt sken till bakom honom, över Väderklintens krön. Nymånen höjde sig långsamt över åsryggen,...*
- b) *Säkert minns ni, herr Frodo, att månen befann sig i avtagande när vi låg uppe i trädet. Det var väl en vecka efter fullmåne skulle jag tro. Och i går, när vi varit jämnt en vecka på väg, stiger det plötsligt upp en nymåne...*
- c) *Där höll de en kort rast i den stilla, kyliga timmen strax före dagbräckningen. Månen hade för längesedan gått ner...*